

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

MORSKI
INSTYTUT RYBACKI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
14

RYNEK RYB

stan i perspektywy

ISSN 1732-5889

ANALIZY
RYNKOWE

LISTOPAD 2010

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Polityka rybacka i regulacje rynku ryb – *E. Kuzebski, B. Pieńkowska*
- III. Światowy rynek ryb i owoców morza – *M. Rakowski*
- IV. Krajowa produkcja ryb i owoców morza
  1. Rybołówstwo morskie – *E. Kuzebski*
  2. Rybactwo śródlądowe – *J. Seremak-Bulge*
- V. Popyt na ryby i owoce morza
  1. Przetwórstwo – *S. Szostak, J. Drożdż*
  2. Spożycie ryb – *B. Pieńkowska*
- VI. Handel zagraniczny rybami i owocami morza oraz ich przetworami – *K. Hryszko*
- VII. Ceny ryb i przetworów rybnych – *J. Seremak-Bulge, S. Szostak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, tel.: (22) 505-46-66
oraz
w Zakładzie Ekonomiki Rybackiej MIR
Kołątaja 1, 81-332 Gdynia
Kierownik Zakładu – dr Emil Kuzebski, tel.: (58) 73-56-118

AUTORZY:

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-719

dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-666

dr Emil Kuzebski
• MIR • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-118

dr Barbara Pieńkowska
• MIR • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-115

mgr Marcin Rakowski
• MIR • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-119

mgr Stanisław Szostak
• MIR • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-120

mgr Jadwiga Drożdż
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-770

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 09.11.2010 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2011 r.

REASUMPCJA

Ocenia się, że całkowita podaż ryb na rynek krajowy w 2010 r. będzie o 2,2% mniejsza niż przed rokiem i wyniesie 494 tys. ton. Wpływnie na to przede wszystkim ograniczenie połowów morskich, przy stabilnej produkcji i połowach ryb słodkowodnych. Spadek podaży ryb ze źródeł krajowych zostanie uzupełniony importem, przy stabilnym popycie eksportowym.

Połowy ryb na Bałtyku obniżą się w 2010 r. o ok. 10-15% i wyniosą ok. 117 tys. ton. Zdecyduje o tym przede wszystkim ograniczenie połowów szprotów pod wpływem spadku opłacalności wyładunków zarówno w portach krajowych jak i zagranicznych oraz rozpoczęcie kolejnego etapu złomowania statków, w tym dużych jednostek zaangażowanych do tej pory w połowy ryb pelagicznych. Niższe niż przed rokiem będą także połowy dorszy, przy podobnym poziomie wyładunków śledzi i dużym wzroście zainteresowania rybaków połowami storni. Poziom wykorzystania dostępnych dla Polski limitów połowowych obniży się do ok. 65%, przy rosnącej jednak efektywności działania floty bałtyckiej. Niższe niż w 2009 r. będą także połowy większości gatunków ryb i owoców morza pozyskiwanych z łowisk dalekomorskich. W sumie połowy morskie mogą wynieść w 2010 r. nieco ponad 180 tys. ton i będą o ok. 30 tys. ton mniejsze niż rok wcześniej.

Produkcja i połowy ryb słodkowodnych pozostaną w 2010 r. na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego

i wyniosą 51,6 tys. ton, przy zróżnicowanych tendencjach poszczególnych gatunków ryb. Niekorzystne warunki pogodowe, nadmierne śnieżenia ryb, straty podczas powodzi, problemy z jakością wód oraz choroby wpłynęły na spadek produkcji karpia (o 9%). Zostanie on jednak zrekomensowany wzrostem produkcji pstrągów (o 8%) i pozostałych ryb towarzyszących produkcji głównych gatunków (o 15%) pod wpływem poprawy uwarunkowań rynkowych. Niższe niż w 2009 r. będą połowy ryb w wodach otwartych – zarówno zawodowe, jak i amatorskie. Udział akwakultury w całkowitej produkcji ryb słodkowodnych utrzyma się na poziomie 68%.

Po wyhamowaniu silnej wzrostowej tendencji cen ryb konsumpcyjnych obserwowanej w 2009 r., popyt na ryby ze strony rynku krajowego w 2010 r. ponownie się obniży i wyniesie 13,7 kg/mieszkańca. Zmniejszy się zarówno spożycie ryb morskich (głównie czarniaków, szprotów, łososi i makreli), jak i słodkowodnych (pangi i karpia). Nie uległa zmianom struktura spożycia ryb, przetworów rybnych i owoców morza. Dominują ryby morskie (73%), następnie ryby słodkowodne (25%), a niewielkie uzupełnienie stanowią owoce morza (2%). Spadek spożycia w 2010 r. nastąpi we wszystkich typach gospodarstw domowych za wyjątkiem rodzin pracowniczych, a największym konsumentem ryb pozostają emeryci.

Handel zagraniczny sektora rybnego w 2010 r. został zdominowany przez wymianę łososiami. Dynamicz-

ny wzrost ich cen na rynkach światowych, przy blisko 50% udziale w wartości handlu spowodował skokowy wzrost obrotów. Według wstępnych szacunków wartość wymiany zarówno w eksporcie, jak i imporcie może wynieść ok. 1 mld EUR, wobec ok. 840 mln EUR przed rokiem. Poprawa koniunktury gospodarczej wpłynęła na wzrost eksportu na głównych rynkach zbytu, jednak przy zmniejszającej się na skutek aprecjacji złotego opłacalności wywozu. Relatywnie niższe były jednak także ceny płacone za surowce w imporcie. Wolumen eksportu będzie zbliżony do notowanego w 2009 r. i wyniesie ok. 485 tys. ton (w przeliczeniu na wagę żywą). Ograniczenie połowów morskich wpłynie na znaczny spadek eksportu burtowego, jednak zostanie on zrekomensowany wywozem dokonywanym w sposób tradycyjny. Oprócz łososi więcej wyeksportujemy także dorszy, przy nieco niższej sprzedaży śledzi. Wolumen importu zwiększy się o ok. 3% do 746 tys. ton, przy rosnącym zapotrzebowaniu na łososie, śledzie, dorsze i tuńczyki oraz spadku popytu na pangie, makrele i mintaje. Nieco wyższa dynamika wzrostu obrotów po stronie importu spowoduje pogorszenie ujemnego salda wymiany.

Po okresowym spadku produkcji w 2009 r., w roku bieżącym ponownie zwiększy się wolumen przetwórstwa sektora rybnego. Wzrośnie przede wszystkim produkcja ryb wędzonych i wyrobów wysokoprzetworzonych, a więc produktów przeznaczanych głównie na eksport. Udział eksportu bezpośredniego w przychodach sek-

Bilans ryb i owoców morza w Polsce (tys. ton masy żywej ryb)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010 S
Połowy morskie	133,4	126,0	212,1	181,8
w tym bałtyckie	107,8	94,5	131,4	116,8
dalekomorskie	25,6	31,5	80,7	65,0
Połowy słodkowodne i akwakultura	52,0	53,2	51,9	51,6
Razem połowy krajowe	185,4	179,2	264,0	233,4
Import ^a	684,0	775,2	724,3	745,6
Eksport	345,6	387,9	483,3	485,0
Podaż ryb konsumpcyjnych na rynek krajowy	523,8	566,5	505,0	494,0

^a dane o imporcie zamieszczone w tabeli bilansowej oraz handlu zagranicznego dotyczące wagi żywej różnią się od podawanych w numerach wcześniejszych Rynku Ryb. Wynika to ze zmiany w 2010 r. współczynników przeliczeniowych na wagę żywą niektórych gatunków ryb słodkowodnych (pangi i tilapii) W celu zapewnienia porównywalności dane o imporcie z lat wcześniejszych zostały przeliczone w oparciu o nowe współczynniki, S – szacunek

Źródło: Dane MIR oraz szacunek IERiGŻ-PIB na podstawie danych IRŚ.

tora zwiększył się w I półroczu 2010 r. o 9 punktów procentowych (p.p.) i wyniósł 59%. Tak duża rola handlu zagranicznego w obrotach przetwórstwa powoduje, że jego wyniki ekonomiczno-finansowe są w znacznym stopniu uzależnione od kursu walutowego. W konsekwencji, wraz z aprecjacją złotego i jednoczesnym ograniczeniem wpływów ze sprzedaży ryb w kraju, w 2010 r. obserwujemy pogorszenie się wskaźników rentowności i spadek zysku netto branży. Nadal jednak ich poziom jest bezpieczny, a udział firm rentownych przekracza 80%. Według

wstępnych szacunków produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza może się zwiększyć w porównaniu z 2009 o ok. 3% do 366 tys. ton, przy ok. 5% wzroście jej wartości (do 5,5 mld zł).

Ceny ryb, po dynamicznym wzroście w 2009 r., ustabilizowały się, głównie pod wpływem umocnienia złotego i tańszego importu. Spadki cen notowane są na poziomie zbytu, gdzie w sierpniu 2010 r. były niższe niż w końcu ub.r. o 3,3%, przy 2,0% ich wzroście w obrocie detalicznym. Nie wpłynęło to jednak na poprawę

relacji cen ryb w stosunku do ich głównego substytutu mięsa, które podrożało w tym okresie tylko o 1,0%.

W 2011 r. rynek ryb powinien w dalszym ciągu rozwijać się. Po dwóch latach spadku popytu krajowego będzie on prawdopodobnie powoli rósł, co wraz z utrzymaniem dynamiki wzrostu w eksporcie wpłynie pozytywnie na przetwórstwo ryb. Powolna aprecjacja złotego wobec głównych walut będzie wpływała stabilizująco na ceny. Ryby wraz przetworami będą więc ponownie należeć do najwolniej drożejących grup żywności.

SUMMARY

Total supply of fish on the domestic market in 2010 is expected to fall by 2.2% against the figure of a year before, and to reach 494 thousand tonnes. Mainly determined by reduced sea catches, at stable production and catch of freshwater fish. Falling supply of fish from domestic sources will be complemented with imports, at stable demand in exports.

Sea catches in the Baltic Sea will diminish in 2010 by ca 10-15%, reaching ca 117 thousand tonnes. The main determining factor are reduced catches of sprats, due to falling profitability of unloadings both in domestic and foreign ports, and the start of another phase of ship scrapping, including large units hitherto involved in catching pelagic fish. Also cod catches will be lower than last year, at similar herring unloadings, and considerably rising fishermen's interest in European flounder catching. The level of fulfillment of Poland's catches quotas will fall to ca 65%, but at rising productivity of the Baltic fleet. Also lower than in 2009 will be the production of most species of fish and seafoods from deep-sea fisheries. In total, sea fish production in 2010 may slightly exceed 180 thousand tonnes, or by ca 30 thousand tonnes below the figure of a year before.

Production and catches of freshwater species will remain in 2010 on a level similar to previous year's,

reaching 51.6 thousand tonnes, at diversified trends for individual fish species. Unfavourable weather conditions, excessive dying of fish, losses triggered by floods, problems with quality of waters plus diseases, have determined the decrease in carp production (by 9%), that will be nevertheless compensated by higher of trout (by 8%) and other species accompanying the production of main species (by 15%), due to improving market terms. Lower than in 2009 will be catches in open waters, both professional and amateur. The share of aquaculture in total production of freshwater fish will continue at 68%.

Despite slowdown of the strong growth trend in prices of consumer fish observed in 2009, demand for fish on the domestic market will again decrease in 2010, amounting to 13.7 kg/inhabitant. The slump will apply to consumption of both saltwater (mainly pollock, sprat, salmon and mackerel) and freshwater fish (panga and carp). The structure of consumption of fish, fish products and seafoods, has not changed. Saltwater fish dominate (73%), followed by freshwater fish (25%), a small complement applies to seafoods (2%). Fall in consumption in 2010 will affect all types of households except working families, with pensioners remaining the top fish consumers.

Foreign trade in the fish sector in 2010 was dominated by salmon. The dynamic growth of its prices on global markets, at a nearly 50% share in the value of trade, has triggered a dramatic rise in turnover. Preliminary estimates indicate that the value of trade both in exports and imports may reach ca EUR 1 billion, against about EUR 830 million a year before. The improving economic situation enabled exports to rise on the main sales markets, but at falling profitability of deliveries, due to the appreciating Polish zloty. However, the prices paid for raw materials in imports were relatively lower. The volume of exports will be similar to 2009, reaching about 485 thousand tonnes (converted to live weight). Reduction of sea catches will trigger significant decrease in side exports, that will be nevertheless compensated by traditional deliveries. In addition to salmon we shall also export more cod, at slightly lower sales of herring. The volume of imports will rise by ca 3% up to 746 thousand tonnes, at growing demand for salmon, herring, cod and tuna, and decreasing for panga, mackerel and walleye pollock. The slightly more pronounced trade growth in imports will aggravate the trade deficit.

After the periodical decrease in production in 2009, in the current year the volume of processing by the fish sector will grow again. First of all, production will rise of smoked

Fish/seafoods balance in Poland (thousand tonnes of fish live weight)

Specification	2007	2008	2009	2010 S
Sea catches	133.4	126.0	212.1	181.8
of which Baltic SEA catches	107.8	94.5	131.4	116.8
deep-sea catches	25.6	31.5	80.7	65.0
Freshwater catches and aquaculture	52.0	53.2	51.9	51.6
Total domestic catches	185.4	179.2	264.0	233.4
Imports ^a	684.0	775.2	724.3	745.6
Exports	345.6	387.9	483.3	485.0
Supply of consumption fish for the domestic market	523.8	566.5	505.0	494.0

^a data on imports stated in the balance table and foreign trade relative to live weight, differ from those stated in previous issues of Rynek Ryb (Fish Market). Which is caused by the change in 2010 of conversion coefficients to live weight of some freshwater fish species (panga and tilapia). To ensure the comparability, data on imports from previous years have been converted on the basis of new coefficients, E - estimate

Source: MIR (Sea Fisheries Institute) data and estimate by IERiGZ-PIB (Institute of Agricultural and Food Economics-National Research Institute) based on IRS (Inland Fisheries Institute) data.

fish and highly processed products, i.e. products mainly allocated to exports. The share of direct exports in sectoral revenues has risen in the 1st half of 2010 by 9 percentage points, up to 59%. The so significant role of foreign trade in the turnover of the processing industry, determines its economic-financial results' high dependence on the currency rate. Consequently, along with the appreciating Polish zloty and simultaneous reduction of revenues from domestic fish sales, in 2010 we have been observing deteriorating profitability indicators, and falling net profit for the sector. However, their levels still remain safe, and profitable firms accounting

for over 80%. Preliminary estimates say that the production of fish, fish products and seafoods may rise against 2009 by ca 3% up to 366 thousand tonnes, at about 5% increase of its value (up to PLN 5.5 billion).

The prices of fish, following a dynamic rise in 2009 have stabilised, mainly due to the appreciating Polish zloty, and cheaper imports. Falling prices are being recorded in sales, for which in August 2010 they were lower than in the end of 2009 by 3.3%, at their rise by 2.0% in retail turnover. However, it did not improve the relation of fish prices to their

main substitute meat, the prices of which rose in the same period by only 1.0%.

The fish market should continue developing in 2011. Following two years of falling domestic demand it will probably grow at a slow pace, which combined with continued dynamics of growth in exports, will positively affect the fish processing sector. The slow appreciation of the Polish zloty against the most important currencies will contribute to stabilising the prices, consequently fish and fish products will again join the groups of foods with slowest rising prices.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (32) • listopad 2010,
2. Rynek owoców i warzyw (37) • listopad 2010,
3. Popyt na żywność (12) • marzec 2011,
4. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (38) • marzec 2011,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (33) • marzec 2011,
6. Rynek pasz (29) • kwiecień 2011,
7. Rynek mleka (40) • kwiecień 2011,
8. Rynek ryb (15) • kwiecień 2011,
9. Rynek zbóż (40) • maj 2011,
10. Rynek mięsa (40) • maj 2011,
11. Rynek drobiu i jaj (39) • maj 2011,
12. Rynek rzepaku (39) • czerwiec 2011,
13. Rynek owoców i warzyw (38) • czerwiec 2011,
14. Rynek cukru (38) • czerwiec 2011.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2010 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 50-54-685, faks: 50-54-636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>